

Poznámky pre učiteľa

20. novembra 2026

(Text preložený pomocou automatického prekladača)

Časť I: Prehľad

Časť I: Prehľad

Kľúčový text: Luk 24,27

Hlavné zameranie štúdia: Mat 5,17–48; 1Kor 16,20; Mat 4,1–11; Luk 10,25–28; Luk 24,25–27.44–49.

Úvod

Úvod

Výklad Písma a spisov Ellen G. Whiteovej si vyžaduje starostlivú pozornosť venovanú kontextu, zámeru a vedúcemu pôsobeniu Ducha Svätého. V Lukášovi 24,27 slovo „vykladal“ (grécky *diermēneuō*) znamená vysvetľovať, vykladať alebo objasňovať, ako to urobil Ježiš, keď učeníkom na ceste do Emauz objasňoval Písma. Tento význam zdôrazňuje dôležitosť správneho chápania a odovzdávania Božích posolstiev namiesto toho, aby sme im vnucovali svoje osobné predpoklady. Podobne aj výklad spisov Ellen G. Whiteovej zahŕňa skúmanie jej slov v ich historickom a literárnom kontexte a zároveň zabezpečenie toho, aby boli v súlade s biblickým základom, ktorý zastávala. Táto lekcia sa teda vhodne presúva od princípov výkladu Písma k výkladu spisov Ellen G. Whiteovej.

Časť II: Komentár

Časť II: Komentár

1. Správne porozumenie Biblii si vyžaduje správne princípy výkladu.

Nasledujúcich desať princípov pomáha vysvetliť, ako vykladať Písmo a počuť Boha hovoriť z Jeho Slova. (Týchto desať princípov je prevzatých z diela Richard M. Davidson, „Interpreting Scripture: An Hermeneutical ‚Decalogue‘“, *Journal of the Adventist Theological Society* 4, č. 2 [1993]: s. 95–114.)

Iba Písmo (Sola Scriptura): Biblia je najvyššou autoritou vo viere a praxi (2Tim 3,16). Všetky učenia a presvedčenia sa musia preverovať Písmom, ktoré stojí nad tradíciou, ľudským rozumom i skúsenosťou. Hoci existuje všeobecné zjavenie skrze prírodu a proroctvo, Písmo zostáva konečným meradlom, ktoré nám pomáha vyhnúť sa izolovaným výkladom a prílišnému spoliehaniu sa na vyznania viery.

Celok Písma (Tota Scriptura): Celé Písmo, nielen vybrané pasáže, by malo formovať vieru. K nesprávnym výkladom dochádza vtedy, keď sú verše vytrhnuté z kontextu, ako je zjavné zo

satanoveho úmyselného zneužitia Písma počas Ježišovho pokušenia (Mat 4,6). Veriaci by mali brať do úvahy celkový biblický obraz, aby sa vyhli prekrúcaniu.

Harmónia a analógia Písma: Písmo je vnútorne konzistentné a malo by byť kritériom pre svoj vlastný výklad: Písmo vykladá Písmo (Iz 8,20). Čitatelia musia dovoliť Písmu naprávať ich predsudky, keď neustále porovnávajú jednotlivé pasáže so širším biblickým posolstvom.

Duchovné rozlišovanie: Pochopenie Písma si vyžaduje vedenie Duchom Svätým (1Kor 2,11–14). Modlitebné štúdium rozvíja pokoru a vnímavosť voči Božiemu osvieteniu. Preto sa modlite o vedenie Ducha Svätého zakaždým, keď študujete a rozjímate nad Bibliou.

Text a preklad: Vzhľadom na to, že preklady v sebe zahŕňajú výklad, štúdium pôvodných jazykov alebo porovnávanie viacerých prekladov môže prehĺbiť naše porozumenie. Na dôkladné štúdium sa uprednostňujú formálne ekvivalentné preklady, ktoré sa presne držia pôvodných biblických jazykov.

Historický kontext: Každá pasáž má svoje historické a kultúrne zasadenie. Pochopenie kontextu autora i jeho poslucháčov prehľbuje výklad. Pri pristupovaní k biblickej knihe sa usilujte porozumieť týmto historickým oblastiam: autor, dátum napísania, publikum, situácia, ktorú kniha rieši, kultúra, politika a geografia. V každej z týchto oblastí pomôžu biblické komentáre a encyklopédie.

Literárny kontext: Rozpoznanie literárneho žánru a umiestnenia pasáže v jej bezprostrednom i širšom kontexte pomáha odhaliť jej význam. Literárny kontext sa vzťahuje na slová, ktoré bezprostredne predchádzajú danému textu a nasledujú po ňom. „Kontextom vety je jej odsek, kontextom odseku je séria odsekov, ktoré mu predchádzajú a nasledujú po ňom, a kontextom kapitoly sú okolité kapitoly. Konečným určujúcim kontextom pasáže je celá kniha, v ktorej sa nachádza.“ — William W. Klein a kol., *Introduction to Biblical Interpretation*, 3. vyd. (Grand Rapids, MI: Zondervan, 2017), s. 294.

Gramaticko-syntaktická analýza: Štúdium štruktúry a významu slov v kontexte odhaľuje nuansy nevyhnutné pre presný výklad. Gramatická analýza a štúdium slov teda môžu byť pri porozumení biblickému textu veľmi užitočné.

Teologická analýza: Vykladači by mali skúmať, čo daná pasáž zjavuje o Bohu a ako zapadá do širších teologických tém. Teologická analýza zahŕňa výklad pasáže v jej širšom literárnom kontexte daného Zákona, v ktorom sa vyskytuje, a v konečnom dôsledku vo svetle celého biblického kánonu 66 kníh. Vykladač musí určiť, kam daná pasáž zapadá vo vzťahu ku Kristovi. Čo o ňom hovorí?

Praktická aplikácia: Napokon aplikujte princípy textu do každodenného života a rozpoznávajúte nadčasové pravdy, ktoré vedú vieru a osobné konanie.

Na ďalšie štúdium: Richard M. Davidson, „Biblical Interpretation“, v *Handbook of Seventh-day Adventist Theology*, ed. Raoul Dederen (Hagerstown, MD: Review and Herald Publishing Association, 2000), s. 58–104; a John C. Peckham, *God With Us: An Introduction to*

Adventist Theology (Berrien Springs, MI: Andrews University Press; Biblical Research Institute, 2023), s. 331–342.

2. Aj spisy Ellen G. Whiteovej si vyžadujú správne princípy výkladu.

Diskutujte o nasledujúcich ôsmich pravidlách pre správny výklad spisov Ellen G. Whiteovej. (Týchto osem pravidiel je prevzatých z diela Michael W. Campbell a Jud S. Lake, *The Pocket Ellen G. White Dictionary* [Nampa, ID: Pacific Press Publishing Association, 2018], s. 21–30.)

Po prvé, študujte Bibliu. Ellen G. Whiteová nikdy nemala v úmysle, aby jej spisy nahradili Písmo; naopak, zdôrazňovala Bibliu ako zvrchovaný zdroj Božieho zjavenia. Svoje spisy opisovala ako inšpirovanú aplikáciu biblických princípov, podobne ako biblickí proroci, ktorí vykladali Písmo pre svojich poslucháčov. Čitatelia by preto mali uprednostňovať štúdium Biblie a potom čítať jej spisy vo svetle Písma, nie naopak.

Po druhé, vezmite do úvahy všetky dostupné informácie k danej téme. Aby sme pochopili celkový pohľad Ellen G. Whiteovej na určitú problematiku, je potrebné skúmať jej výroky komplexne, a nie spoliehať sa na izolované úryvky. Webová stránka Ellen G. White Estate (<https://egwwritings.org>) poskytuje prehľadateľnú databázu jej spisov, ktorá bádateľom umožňuje preskúmať jej texty. Zásadný je však kontext. Výroky by sa mali čítať v rámci svojho literárneho zasadenia, aby sa predišlo ich nesprávnemu výkladu, čo nás privádza k nášmu ďalšiemu pravidlu.

Po tretie, skúmajte výroky v ich literárnom kontexte. Významu spisov Ellen Whiteovej možno najlepšie porozumieť analýzou okolitých odsekov, kapitol a kníh. Vytrhávanie výrokov z kontextu skresľuje jej poslanstvo, čo bola obava, ktorou sa často zaoberala. Varovala pred izolovaním jednotlivých viet na podporu osobných predsudkov namiesto zohľadnenia celého rozsahu jej učenia. „Myšlienkový tok Ellen Whiteovej bol, rovnako ako u každého organizovaného pisateľa, radom vzájomne súvisiacich myšlienok, ktoré usporiadala na odovzdanie určitého konceptu. Táto komunikácia zahŕňala logický tok, v ktorom jedna myšlienka prirodzene viedla k ďalšej. Týmto spôsobom komunikovala ako väčšina ľudí — pomocou radu vybraných myšlienok, ktoré boli všetky prepojené v logickom vzorci. Každá veta, ktorú napísala, sa preto musí chápať vo svetle ostatných myšlienok vyjadrených v kontexte, čo predstavuje jej myšlienkový postup.“ — Jud Lake, *Ellen White Under Fire: Identifying the Mistakes of Her Critics* (Nampa, ID: Pacific Press Publishing Association, 2010), s. 182.

Po štvrté, analyzujte výroky v ich historickom kontexte. Spisy Ellen G. Whiteovej je potrebné chápať v širšom historickom rámci devätnásteho storočia vrátane významných politických, sociálnych a náboženských hnutí. Jej posolstvá ovplyvňovali také prvky kontextu ako vojna, sociálne reformy a vývoj cirkvi. Čas, miesto a okolnosti v dejinách Cirkvi adventistov siedmeho dňa zohrávali v jej radách tiež kľúčovú úlohu. Vyzývala čitateľov, aby pri výklade jej výrokov brali do úvahy historické zasadenie. K zasadeniu jej diela do kontextu pomáha niekoľko biografických a historických zdrojov vrátane *The Ellen G. White Encyclopedia* a knihy Georgea Knighta *Ellen White's World* (Hagerstown, MD: Review and Herald Publishing Association, 1998).

Po piate, identifikujte základné princípy. Je nevyhnutné rozlišovať medzi univerzálnymi princípmi a časovo podmienenými aplikáciami. Napríklad Ellen G. Whiteová kedysi radila mužom, aby sa v sobotu neholili, čo bol pokyn relevantný v dobe, keď holenie bolo namáhavou prácou. Princíp stojaci za týmto výrokom — vyhýbať sa zbytočnej práci v sobotu — zostáva v platnosti, no konkrétna prax sa v modernej dobe môže líšiť. Rozpoznanie nadčasových princíпов v jej spisoch umožňuje ich zmysluplné uplatnenie v súčasnom kontexte.

Po šieste, vyhýbajte sa extrémnym výkladom. Spisy Ellen G. Whiteovej kladú dôraz na vyváženosť; dejiny však ukazujú, že niektorí jej rady uplatňovali extrémnym spôsobom. Napríklad jej rada obmedziť konzumáciu vajec bola špecifická pre zdravotné obavy vtedajšej doby; niektorí ju však interpretovali ako univerzálny zákaz. Opakovane varovala pred takýmito rigidnými, legalistickými výkladmi a upozorňovala, že tieto extrémny skresľujú jej zamýšľané poslanstvo a nesprávne predstavujú pravdu.

Po siedme, pochopte, že inšpirácia nie je doslovný diktát. Ellen G. Whiteová netvrdila, že každé slovo, ktoré napísala, jej Boh nadiktoval; odmietala teda predstavu mechanického slovného diktátu. Namiesto toho zdôrazňovala, že inšpirácia pôsobí prostredníctvom ľudského vyjadrenia, podobne ako biblickí pisatelia odovzdávali Božie pravdy svojimi vlastnými slovami. Rigidný pohľad na inšpiráciu často vedie k nesprávnemu výkladu, a to buď povýšením jej spisov na absolútnu, nemennú autoritu, alebo využívaním nezrovnalostí na spochybnenie jej posolstiev.

Po ôsme, zachovajte si duchovný postoj. Výklad spisov Ellen G. Whiteovej si vyžaduje modlitbu, pokoru a otvorenú myseľ. George R. Knight radí čitateľom, aby hľadali vedenie Ducha Svätého a nedovolili osobným predsudkom ovládať výklad. Sama Ellen Whiteová varovala pred skeptickým postojom a uviedla, že tí, ktorí chcú pochybovať, si na to vždy nájdu dôvod. Jej spisy by sa nemali používať ako nástroj na súdenie druhých, ale skôr ako osobné vedenie k duchovnému rastu.

Ak sa čitatelia budú riadiť týmito ôsmimi princípmi, môžu k spisom Ellen G. Whiteovej pristupovať s jasnosťou, porozumením a vyváženosťou, čo zaistí, že jej posolstvá budú vykladané v súlade s Písmom a kontextom.

Na ďalšie štúdium: George R. Knight, *Reading Ellen White: How to Understand and Apply Her Writings* (Hagerstown, MD: Review and Herald Publishing Association, 1997); George R. Knight, *Ellen White's World* (Hagerstown, MD: Review and Herald Publishing Association, 1998); Denis Fortin a Jerry Moon, ed., *The Ellen G. White Encyclopedia*, 2. vyd. (Hagerstown, MD: Review and Herald Publishing Association, 2013).

Časť III: Praktická aplikácia

Časť III: Praktická aplikácia

Nasledujúce otázky pre praktickú aplikáciu čerpajúce z vyššie uvedeného komentára sú ponúkané na obohatenie vašej diskusie v triede sobotnej školy. Vyberte z nich a z otázok v lekcii tie, ktoré najlepšie zapoja vašu triedu do zmysluplného uvažovania.

1. Ako môžeme zaistiť, aby naše presvedčenia a konanie boli založené na Písme, a nie na tradícii, rozume alebo osobnej skúsenosti? Napadajú vám nejaké zdieľané presvedčenia, ktoré sa opierajú skôr o tradíciu než o biblické učenie?
2. Ako môže spoliehanie sa na „celok Písma“ chrániť pred nepochopením a nesprávnou aplikáciou jednotlivých pasáží? Čo znamená výrok: „Text bez kontextu je len zámienkou“?
3. Ako pohľad na text vo svetle Krista a celého kánonu Písma prehĺbuje vaše porozumenie? Napadá vám starozákonná pasáž, ktorá získava nový význam, keď na ňu hľadáme skrze Ježišov život a službu?
4. Prečo je dôležité študovať všetky výroky Ellen G. Whiteovej k danej téme a nespoliehať sa na izolované citáty?
5. Ako znalosť historického pozadia doby Ellen G. Whiteovej pomáha objasniť význam jej posolstiev? Dokážete uviesť výrok, ktorý dáva väčší zmysel v kontexte devätnásteho storočia? Ak áno, zdieľajte ho a vysvetlite.
6. Ellen G. Whiteová varovala pred nesprávnym výkladom a extrémnymi aplikáciami svojich rád (pozri Ellen G. Whiteová, *Vybrané posolstvá*, 1. kniha, s. 43–45; a *Vybrané posolstvá*, 3. kniha, s. 81–83). Spomínate si na prípad, kedy nesprávna aplikácia jej spisov viedla k zbytočným obmedzeniam alebo bremenám? Ak áno, o čo išlo? Ako môžeme najstť vyvážený, na Krista zameraný prístup?